

בסיעתא דטימיא

שיעור שבועי

הגאון הגדול

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

פרשת ויקהל - פקודי | 601

כ' באדר תשפ"ג

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171004

www.kolhalashon.com

גישה ישירה לשיעור במערכת קול הלשון

בלי לחפש ולדפדף בין השיעורים במערכת.
מתקשרים לקו קול הלשון במספרים הרגילים והישירים,
מקיימים מיד כוכבית * סולמית #
ואחריו את מספר השיעור 34544585 ולסיום סולמית #

פרשת ויקהל - פקודי תשי"ג

טיעור הגר"י זילברשטיין שליט"א ב"בית הכנסת המרכזי רמת אלחנץ"

לע"נ שמעון ב"ר שאול לוסטיג ז"ל
לע"נ שמואל ב"ר משה גודלבסקי ז"ל
לע"נ אברהם יצחק ב"ר אליעזר מנחם ושרה שפס ז"ל

השיקיע במצות סוכה, וזכה בשיקית יהלומים

טיאלה :

מעשה שהיה כך היה: יהודי שומר תורה ומצוות, רצה מאד לבנות סוכה לקראת חג הסוכות. אך הוא גר בקומה השמינית בבניין בן חמש עשרה קומות, "מרפסת סוכה" לא הייתה לו, ולבנות למטה בחנייה גם לא היה שייך. עלה במחשבתו אולי יבנה את סוכתו על גג הבניין! מכיוון שהיה היהודי היחיד בבניין רב הקומות, החל לעבור בין כל השכנים ולבקש את רשותם, ובאמת כולם נענו בחיוב ובהסכמה, מלבד שכן גוי אחד שהייתה לו שנאה ליהודים שסירב בכל תוקף לאפשר לו לבנות סוכתו על גג הבניין ולקיים את המצווה כהלכתה. היהודי היה בצער רב ולא ידע מה לעשות. אלא, שמידענו לא ויתר, וידע כי הכסף יענה את הכל, ואין גוי שעומד מול פיתוי כספי... מה עשה? הוא עלה אל ביתו של אותו גוי והציע לו הצעה מפתה - מוכן הוא לשכור את הגג במחיר של מאה דולר ליום, למשך שמונת ימי החג, כך שהשכן הגוי הזה יקבל שמונה מאות דולר בעבור שמונת ימי חג הסוכות, ובלבד שיאפשר ליהודי לשכור את הגג ולעשות בו כרצונו, ובפרט לבנות עליו את סוכתו! היהודי היה מוכן להשקיע סכום זה, והעיקר שיזכה לקיים את המצווה היקרה. הגוי הרשע ששמע זאת לא חשב פעמיים וכמובן הסכים אך כל זאת בתנאי אחד, 'בלבד שתבוא איתי לעורך דין לחתום על עסקה זו...', חתם הגוי.

היהודי הרגיש בלבול, 'הרי ללכת לעורך דין זה עוד הוצאה נוספת של שכר טרחה בעלות של

כ-2,000 דולר, ומדוע צריך הוא שנלך לעורך דין? הרי מדובר בשמונה ימים בלבד! שבסך הכל מה ביקשתי, לבנות את סוכה על גג הבניין ואני אף מוכן לשלם לו על כך שמונה מאות דולר, ומה העניין והתועלת ללכת לשם כך לעורך דין? למה? למה?... היהודי ניסה לשכנע את שכנו הגוי שיוותר על העורך דין ואף הסכים להוסיף לו לשם כך עוד כסף, אך הגוי הרשע עומד על שלו והתעקש שרק אם יחתמו על כך אצל עורך דין - הגג יהיה שלו לכל מטר, ובפרט למצוות סוכה. ליהודי שלנו היה קצת קשה עם העניין, אך בסופו של דבר לא יכול הוא לחשוב שהשנה יהיה הוא ככל שכניו הגויים ללא סוכה ויאכל וישן בבית, על כן, בלית ברירה נאלץ הוא להסכים לעניין וכבר באותו יום הלכו השניים לעורך דין, פתחו תיק וחתמו על ההסכם המוזר למשך שמונה ימים.

היהודי שמח על כך שזכה להקריב מעצמו לשם מצוות סוכה, ולהוכיח לה' אלוהיו שהנה עומד הוא גם בניסיון זה ומוכן הוא לעשות בשבילו ולמען שמו יתברך דברים לא פשוטים - ובלבד שיזכה לקיים את מצוותיו, ובשמחה.

כבר באותו הערב עלה היהודי שמח ומאושר אל גג הבניין, אלא שחשכו עיניו בראותו את הזבל והלכלוך הרב שהיה מפוזר בכל עבר. עם כל זאת, מידענו לא נפל ברוחו, ומיד אצר מותניו והחל בניקוי יסודי של הגג ופינוי כל הגרוטאות והאשפה הרבה ששכבו שם במשך שנים רבות. בינתיים, בעודו מפנה שקיות וגרוטאות, הוא מבחין בשקית ישנה וגדולה שהייתה אף כבדה מאד. הוא פותח את השקית, ולנגד עיניו התגלה מחזה נדיר ביותר - הוא רואה שם עשרות אבני יהלום גדולות ומבריקות, כולם מקובצות לשקית אחת עבה וגדולה! הלאם ותדהמה אחזו אותו

כאשר אחד השכנים הוא יהודי, והוא טוען שבאמת הגג שייך לשותפים, ועוד לפני ששכר את הגג כבר זכו השכנים בשקית היהלומים שחצר קונה גם שלא מדעתו?

תשובה :

אילו הנפטר היה יהודי, לא היה יכול לזכות בשקית היהלומים, כי השקית הזו, שייכת ליורשים, ואף שאינם יודעים מהזכייה, מכל מקום כל נכסיו של המת עוברים ליורשים, גם אם לא ידעו מה יש לו שם, כי לירושת המת, אין צריך זכיה, אלא היא 'נחלה', והיינו כנחל, שכל מה שהיה שייך למת, עובר ליורשים, ואם אין יודעים מי הם היורשים, מכל מקום אסור לקחת את זה, ויהא מונח עד שיבא אליהו ויאמר מי הם היורשים, (מכל מקום מותר להשתמש בזה ולכתוב על הפנקס שאם יבא אליהו ויאמר מי הם היורשים, ייתנם להם).

אם המת הוא גוי, מן התורה בן יורש את אביו הגוי, אבל שאר קרובים אינם יורשים את קרובם הגוי, וכתב ב'מנחת חינוך' [מצוה ת'], שאם אין לגוי בנים, הנכסים הם הפקר, וכל הקודם לזכות בהם זכה.

אם אחד השכנים היה יהודי, והוא טוען שכיון שהיה שותף בגג עוד לפני השכירות, זכה אז ביהלומים, יש לומר שלא זכה, שהנה כתב הרמ"א [סימן רל"ב ס"ח]: "אם קנה הסרסור (מנוכרי) דבר בחזקת בדיל (עופרת) ומכרו, ואח"כ נודע שהיה בו כסף או זהב. זכה בו הלוקח, מפני שלא זכה בו הסרסור מעולם הואיל ולא ידע בו". וב'פתחי תשובה' [סק"ח] הביא בשם הלבוש, שהטעם משום שאדם לא זוכה בדבר שלא נתכוון לקנותו, ולכן גם אם קנה חתיכת כסף וחשב שהוא בדיל לא זכה בכסף, והוסיף בשם ה'עבודת הגרשוני', ומי יבוא אחריו לחלוק עליו מסברא.

בנוסף לכך כתב הרמ"א [חו"מ סימן רס"ח ס"ג]: "ואין חצירו קונה לו אלא בידוע במציאה, או דאסיק אדעתיה, אבל בדבר שאינו רגיל לבא אין חצירו קונה לו. אף על פי שבאה מציאה לשם ובא אחר ונטלה, זכה הואיל ולא ידע בעל החצר במציאה אשר שם קודם שזכה בה השני".

אמנם כבר העיר ב'נתיבות המשפט' [סק"ג], שלפי דעת רוב הראשונים, החצר קונה גם באופן זה,

למשך כמה רגעים. הוא ירד אל אחד השכנים ושאל אותו, 'האם תוכל לומר לי בבקשה של מי שייכים כל החפצים והשקיות המונחים על גג הבניין?' 'השקיות והגרוטאות שעל גג הבניין היו שייכים לאחד השכנים שמת מזמן. הוא היה אוסף כל מיני חפצים וזורק אותם בגג, עד שלפני כמה שנים הוא מת ללא ילדים או משפחה, ועל כן, עד היום כל חפציו שוכבים שם בהזנחה רבה', סיפר לו השכן כמשיח לפי תומו, 'אני מבין שיש לך עבודה רבה בניקוי כל הפסולת שלום'.

הסיפור על שקית היהלומים לא נשאר בסוד, ותוך כמה ימים שמעו על כך כל השכנים שכעסו על היהודי, וטענו כי שקית היהלומים שייכת להם... הם עשו רעש גדול, אך יותר מכולם, היה אותו שכן גוי שהגיש תביעה משפטית נגד היהודי ודרש לקחת לו את כל שקית היהלומים. בצר לו, ניגש היהודי אל בית המשפט עם עורך דינו - 'מה יש לך להגיד להגנתך?', שאל השופט. או אז החל עורך דינו לפרט ולהציג מסמכים כי השכן שמת לפני כמה שנים הותיר אחריו את כל הרכוש על גג הבניין כשאין לו יורשים, ועתה, כיון שהיהודי שכר את גג הבניין - כל החפצים בגג שייכים לו. 'האם יש לך מסמך רשמי ששכרת את גג הבניין?', שאל השופט. על אתר שלף עורך דינו את מסמך השכירות שהכריח הגוי את מְכָשֵׁו היהודי לעשות ולחתום, שם מפורט על פי עורך דין חיצוני כי גג הבניין עם כל תכולתו שייך ליהודי לפרק זמן זה.

השופט עבר על המסמך ופסק מיד, 'שקית היהלומים שייכת ליהודי בלבד!'.
השכן הגוי החל למרוט שערות ראשו על הטיפשות שעברה עליו באותו זמן ללכת לעורך דין ולחתום על כך, במקום שהיה מקבל את כסף השכירות מהיהודי ללא חתימת עורך דין, וכעת יכול היה לזכות בכל היהלומים...

רק אז הבין היהודי מדוע גלגל הקב"ה את הדבר התמוה שדרש ממנו הגוי ללכת לעורך דין לחתום על כל העניין, מפני שהקדים לו ה' תרופה למכה! וראה כי כל היהלומים צריכים להיות של היהודי, ועל כן סיבב כך שהגוי יכריח אותו ללכת לעורך דין ולעשות ביניהם חוזה שכירות רשמי.

כעת יש לשאול, מה הדין בדיני ישראל, האם היהודי הזה ששכר את הגג באמת זכה ביהלומים,

האם השי"ת אמר לאליהו שיקריב קרבן בבמה, או שעשה זאת מליבו?

תשובה :

על הפסוק בספר מלכים [א', י"ח, ל"ו]: "היום יִנָּדַע כי אתה אלוקים בישראל, ואני עבדך ובדברך עשיתי את כל הדברים האלה!" כתב רש"י: "שהקרבתי בבמה, בשעת איסור הבמות", כלומר השי"ת נתגלה לאליהו בנבואה ואמר לו להקריב קרבן בבמה וזוהי שיטת רש"י.

אולם הרד"ק [שם פסוק כ"א] כתב וז"ל: "והנה הניסיון שעשה אליהו אפשר שיעשה אותו מליבו, ובטח בקל שלא ישיבנו ריקם, ושיקדש שמו ברבים, ומה שאמר [בפסוק ל"ו] "ובדברך עשיתי", כלומר אם תענני, ידעו העם הזה, כי לא מלבי אני עושה, מה שאני עושה, אלא בדברך ובמצוותך שאני אומר אתה מקיים".

ויתכן שיש נפ"מ למעשה בין שתי השיטות, דהנה להלן (חשוקי חמד סוטה [מ"ט:]) הבאנו את המעשה שהיה בבית הכנסת שהמתפללים בו דיברו ללא הפסקה במהלך התפילה וקריאת התורה. באחת השבתות, באמצע קריאת התורה, הורה הרה"ג רבי ציון לוי רבה של פנמה להפסיק מיד את קריאת התורה, ולעניניהם המשתאות של הציבור, סגר הרב את ספר התורה והחזירו לארון הקודש. ויש לציין שמאז לא נשמעו דיבורים בבית הכנסת כלל בשעת קריאת התורה, ומו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל הורה שהוא נהג כדין¹.

ונשאלת השאלה אילו היה מעשה זה בפרשת "זכור", האם היה מותר לנהוג כן, דאמנם לא בטוח שיפסידו זכור, כי בידם לבא בפורים לבית הכנסת וישמעו קריאת התורה של "ויבא עמלק", ועוד שהם יכולים להתארגן לבא כולם לתפילת מנחה בשבת קודש, ולפני שקוראים קריאת התורה של השבוע הבא, יקראו את מה שהרב

ורק כשהיא אבודה ממנו ומכל אדם, דהיינו שעל פי רוב לא ימצא אותה בעל הדירה רק אז לא זכתה לו חצירו. כמו כן דעת ה'נתיבות המשפט' [סימן רי"ח סק"ח], שגם מכר כסף בחזקת בדיל, הטעם שלא זכה הסרסור, משום שהכסף והזהב 'אבודה ממנו ומכל אדם' כי לא עמד להגלות, אבל בדבר שעתיד להגלות זכה בו הסרסור.

ונראה בענייננו שלא מביא לדעת הרמ"א ושאר פוסקים שאדם לא זוכה בדבר שאינו ידוע לו, בוודאי שהכא לא זכה, אלא אפילו לדעת נתיה"מ שרק כאשר זה 'אבודה ממנו ומכל אדם' אינו זוכה, גם בענייננו נראה שאינו זוכה, כי שקית היהלומים זו, אינה עתידה להגלות, כי מי ילך לנקות את הגג, והרי זה מונח שם כמה שנים, ואף אחד לא חשב לנקות אותו, והיו יכולים לעבור עוד שנים רבות כך, ורק היהודי שהיה צריך לסוכה ניקה את זה, ולכן הוא זכה בכל השקית.

מוסר השכל שיש ללמוד מזה, ליהודי היה ניסיון לא קל, ובזכות כך שעמד בו והוציא הוצאה זו על שכירות למקום שיוכל להעמיד בה את סוכתו וטרחת עורך דין, ובלבד שיזכה לקיים את רצון ה' באהבה - זכה הוא לאוצר גדול היכול לפרנס את כל משפחתו לאורך ימים ושנים!

יש ללמוד מכך, בכל אירוע ומקרה שעובר על היהודי, השי"ת מקדים לו תרופה למכה... ומה שנראה לנו כצער והפסד - רק הבורא יתברך שמו יודע תכלית הדברים ועושה זאת לטובתנו, אלא, הדגש הגדול הוא שברוב המקרים איננו יודעים ורואים זאת כמו בסיפור שלפנינו, אך עלינו להתחזק באמונה שהכל מתרחש לטובתנו, והכל הוא בגזירת עליון!

1 חכמי אשכנז אומרים - אחד מהם הוא האדמו"ר מגור האמרי אמת - שלכן הנאצים פגעו בבני אשכנז ולא בבני ספרד, כי בני ספרד מקפידים על קדושת בית הכנסת. האיסור לדבר בבית הכנסת הוא איסור דאורייתא - "וממקדשי תיראו", לשון רבים הולך גם על מקדש מעט.

ואמירה לנוכרי הוא שבות, והוי שבות דשבות. אמנם בחזו"א [סימן ל"ז ס"ק כ"א], אסר גם בזה, ולא התיר חזרה על ידי נוכרי גם בשעת הדחק. אולם יתכן שכדי לא לצער אלמנה, התיר רבי אהרן על פי הפמ"ג.

אמנם הגרי"א שוורצמן אמר לי, שהמעשה היה שסבו רבי אהרן התיר להחזירו על הבלעך על ידי הבחורים, אף שהיה שם נוכרי, כי רצה ללמד את חומרת הדברים של צער אלמנה, ועל ידי ההיתר הזה הביא אותם לידי זעזוע שיראו את חומרת הדברים, וזה היה הוראת שעה, כדי ללמד כמה חמור בין אדם לחברו.

ואולי ננסה ללמוד הדברים כדי להבין על מה סמך גאון ישראל, הגאון רבי אהרן קוטלר להתיר איסור דרבנן של חזרה.

אולי כיון שהסיר לא היה שייך לבחורים, אינם יכולים לאסור את חזרתו, אך זה אינו, שהרי הביא ב'ביאור הלכה' [סימן רנ"ג ס"ב ד"ה ולא הניחם] את דברי רע"א, שאפילו אם זה המניח היה אדם אחר שאין הקדירה שלו, גם כן מועיל המעשה שלו לאסור שוב להחזיר ע"ג כירה, ולא שייך בזה אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. רק אם בעת שסילק מהכירה לא היה בדעתו להחזירו, אם מחשבתו מועלת לאסור שוב להחזיר, זה תלוי במחלוקת הראשונים.

ואולי סמך על פי מה שמצינו לגבי רדיית הפת, שחז"ל התירו לאופה בשבת איסור דרבנן של רדיית הפת, כדי להצילו מאיסור דאורייתא של אפיה בשבת. גם זה אינו, שהרי הגאון ר' ישראל מסלנט זצ"ל [בספר אבן ישראל עמוד פ"א], נסתפק בשכח והניח קדירה שיש בה בשר בחלב בערב שבת, אם מותר לסלק את הקדירה שהיא מוקצה קודם שיבא לידי בשר בחלב, ורצה לפשוט את הספק מהא דהתירו לו לרדות הפת קודם שיבא לידי איסור סקילה. ודחה בשני אופנים: א. יתכן שכל מה שהתירו חז"ל הוא לעבור על 'עובדין דחול', אבל לא התירו לטלטל מוקצה שהוא חמור יותר כדי למנוע איסור תורה. ב. יתכן שהתירו לו איסור שבת דרבנן כדי שלא יעבור על איסור תורה של שבת, אבל לא התירו לו איסור דרבנן כדי שלא יעבור על איסור בשר בחלב. כעין זה כתוב במסכת מנחות [מ"ח.], דעמוד וקטא בשבת בשביל שתזכה בחול לא אמרינן, עכ"ד. יעוין עוד מה שכתבנו

ציווה להשמיט, נמצא שלא הפסידו כלום. אך לא כולם יכולים לבוא למנחה, וא"כ יש להסתפק, אם הדבר היה קורה בפרשת זכור, האם גם אז היה מותר לרב להחזיר את ספר התורה?

ויתכן שלשיתת רש"י, שאליהו הנביא קיבל הוראת שעה מהקב"ה להקריב בבמה, אין הוכחה לעניננו כשלא קיבל הוראה ישירה מהקב"ה, אבל לשיתת הרד"ק שעשה זאת מליבו, חזינן שמותר לאדם גדול, לבצע דברים מחודשים, כשבטוח שזהו הדבר הנכון לעשות, ובוודאי שיביא תועלת עצומה, וא"כ ה"ה בעניננו, וצ"ע למעשה.

למה הורה הגאון ר' אהרן קוטלר להחזיר את סיר הצ'ולנט על האש בשבת?

טיאלה:

סיפר הגאון רבי יעקב אליעזר שוורצמן שליט"א ראש ישיבת ליקווד בארץ ישראל, שבישיבת ליקווד היתה מבשלת אלמנה, שהבחורים לא כל כך אהבו את תבשיליה, הבחורים התלוננו אצל סבו ראש הישיבה הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, והוא השיב להם אלמנה אסור לצער.

באחת השבתות החליטו שני בחורים ללמדה לקח. הלכו בליל שבת והורידו את סיר החמין מהאש והחביאו אותו במקלט, כשנודע הדבר לרבי אהרן, הורה ששני הבחורים ייקחו את הסיר ויחזירו אותו לבלעך בשבת, ונימוקו שחזרה בשבת הוא איסור דרבנן, ולצער אלמנה הוא איסור דאורייתא.

לכאורה הדברים מחודשים, שהרי לא מצינו שחכמים התירו לעבור על איסור דרבנן, כדי למנוע איסור דאורייתא, שהרי במסכת ראש השנה [ל"ב:] מבואר, שחכמים אסרו להוריד את השופר מאילן, אף שעל ידי זה לא יתקעו בשופר ויבטלו מצוה דאורייתא?

תשובה:

שאלתי את ראש הישיבה אולי התיר סבו רק על ידי גוי, וסמך על דעת הפמ"ג שהביא ה'ביאור הלכה' [סימן רנ"ג ס"ה ד"ה להחם], שבשעת הדחק אפשר להקל להחזיר על האש דבר יבש על ידי נוכרי, כיון שאיסור חזרה הוא שבות,

לבנות מקווה ולא היה להם מגרש, והייתה להם רק אפשרות אחת, לבנות קומה על בית הכנסת, ולהעביר לשם את בית הכנסת, ובמקום שהיה בית הכנסת, לעשות את המקווה. אך הסתפק אם מותר לעשותו, שהרי מבואר במגילה [דף כז:]: שאין מוכרין בית הכנסת לעשותו מרחץ, וכתב במשנ"ב [סימן קנ"ג ס"ק נ"ה] שהטעם הוא שזה תשמיש מגונה. אלא שמצד שני אם לא נרשה להם לבנות את המקווה בבית הכנסת, אין סיכויים שאי פעם יזכו למקווה טהרה?

תשובה :

סיפר הרב וינברגר זצ"ל שפגש את החזו"א בברית מילה, ושאל אותו שאלה זו, והורה לעשות את המקווה בבית הכנסת, ובנוגע לדין בשו"ע שאסור לעשות מרחץ במקום שהיה פעם בית כנסת, השיב לו שהרי דעת רבי בעירובין [לב.], שמותר לחבר לעשות איסורא זוטא ולא יעשה עם הארץ איסורא רבה, ומתוס' בשבת [ד. ד"ה וכי] נראה דהלכה כרבי. וסיים החזו"א כדאי שהרב יעבור על דין בשו"ע, ובכך יציל נשים רבות מאיסור חמור. והוסיף הרב וינברגר זצ"ל: הערתי לחזו"א שאולי כדאי להתיר רק בשטח בית הכנסת ולא במקום הארון קודש, בהסתמך על שו"ת אור המאיר (סימן ע"ו) שמחדש דכל שטח בית הכנסת יש לו דין עזרה, אבל מקום ארון הקודש יש לו דין קדושת היכל, והשיב החזו"א יפה הורה האור המאיר, שבמקום הארון קודש יעשה מחיצה, והמקווה יעשו רק בשטח בית הכנסת.

מכל הנ"ל (אליהו בהר הכרמל, הרב קוטלר הרב ציון לוי והרב וינברגר), רואים אנחנו איזה כוח נתן הקב"ה לגדולי ישראל, לפסוק לכאורה אפילו נגד התורה, 'עת לעשות לה' הפרו תורתך'.

בזה בחשוקי חמד עמ"ס שבת [קמ"א]. אולי גם בענייננו, אין להתיר איסור דרבנן חמור, בשביל שלא לצער אלמנה.

אך יתכן שהגאון רבי אהרן, סמך על דברי הר"ן שהביא הרמ"א [סימן רנ"ג ס"ב], שאיסור חזרה נאמרה רק כשהוריד את הקדירה מן הכירה מבעוד יום, ולא החזירו עד שחשכה, אבל אם לקחו משם משחשכה, אפי' הניחו ע"ג קרקע מותר.

עוד יש לצרף את דברי ה'ביאור הלכה' [סימן רנ"ג ד"ה ודעתו], שיש ראשונים הסוברים שגם אם הניח את הסיר על גבי קרקע, אם היה בדעתו להחזירה מותר להחזירה, והביאור הלכה נוטה בדעתו להקל בזה, ואם כן בענייננו, אף שהבחורים הניחו את הסיר על גבי הקרקע שלא על מנת להחזירה, מכל מקום אילו היו מניחים אותו על מנת להחזירו, היה מקום להקל ולהחזירו, ורק משום מחשבתם אסור להחזירו, ולגבי מחשבה כתב רע"א (הובא לעיל) שיש ראשונים הסוברים שאין אדם יכול לאסור במחשבתו דבר שאינו שלו.

אם כן במקום איסור חמור כזה שבחורים יבואו לצער אלמנה, ויעברו על איסור חמור כזה, הורה להתיר איסור דרבנן, כדי לחנכם במצוות.

אם כן אף שאוכל שהוחזר לאש אסור לאכלו בשבת, מכל מקום כיון שראש הישיבה רבי אהרן הורה להקל בזה, כבר הורה זקן ומותר לאכלו. אך יש לעיין, אם יש בחורים שרוצים להחמיר ושלא לאכלו, אם יש בזה ענין, וצ"ע.

לבנות מקווה בבית כנסת

טיאלה :

הרב אפרים וינברגר זצ"ל סיפר שבשכונה שהוא היה רב, היה להם בית כנסת בבנין קטן, ורצו

להזכירכם, השיעור הבא יתקיים בעז"ה ביום ב', כ"ז באדר תשפ"ג,

בבית הכנסת המרכזי ברמת אלחנן בשעה 20:00. תפילת ערבית בשעה 19:45.

ייטיר כוח גדול למערכת קול הלשון ולראייה, על העברת השיעור באיכות מופלאה.

ניתן להאזין לשיעור בשידור חי מקול הלשון במס' טל' 03-6171004